

336/2
KISWAHILI
Theory
Paper 2
November 2024
2 Hours



ASK INTEGRATED TEACHER'S EXAMINATIONS BUREAU LTD

Uganda Lower Secondary Certificate of Education

S.3 END OF YEAR ASSESSMENT 2024

LUGHA YA KISWAHILI

Karatasi ya Pili

(UFAHAMU, UFUPISHO NA FASIHI)

Saa Mbili tu

Maagizo:

Karatasi hii ina sehemu mbili; yaani A na B.

Jibu maswali YOTE kwa kutumia mwandiko nadhifu.

SEHEMU A

Andika mtungo usiopungua maneno 300.

1. Uongozi wa Maamlaka ya Jiji la Kampala (KCCA) wana changamoto ya vijana wengi ambao hawataki kufanya kazi na wengine wameishia mitaani (streets). Wengi wao wamepatikana wakitumia madawa mbalimbali ya kulevya kama vile bangi, kokeni na kadhalika. Hali hii imewasukuma viongozi wa jiji wakiongozwa na Meya Ssalongo Erias Lukwago kuwakusanya vijana hao ili wawasaidie. Miongoni mwa wageni walioalikwa (invited) kuzungumza na vijana hao ni wewe.

Andaa ujumbe(SPEECH) ambao utatoa kwa vijana hao ili wajue madhara ya matumizi mabaya ya madawa kwa jamii na afya zao. (*Alama 20*)

SEHEMU B – UFAHAMU na UFUPISHO

2. Soma makala hii kwa makini halafu ujibu maswali yatakayotolewa hapo chini yake;

Siku ya Usafi wa Mikono Duniani huadhimishwa kila mwaka Mei 5 ili kuongeza uelewa kuhusu umuhimu wa usafi wa mikono ili kuzuia kuenea kwa magonjwa ya kuambukiza. Siku hii ilianzishwa kwa mara ya kwanza na Shirika la Afya Duniani (WHO) mwaka wa 2009 kama sehemu ya kampeni ya "Okoa Maisha: Safisha Mikono Yako".

Katika Siku ya Usafi wa Mikono, WHO inawahimiza wafanyakazi wa afya, wagonjwa, na umma kwa ujumla kuendeleza na kutekeleza tabia nzuri za usafi wa mikono ili kuzuia kuenea kwa maambukizi. Hii ni pamoja na kunawa mikono mara kwa mara, kutumia vitakasa mikono vilivyo na pombe, kuepuka kugusa uso kwa mikono ambayo haijanawa, na kufunika mdomo na pua kwa kitambaa au kiwiko wakati wa [kukohoa](#) au [kupiga chafya](#).

Kauli mbiu ya siku ya usafi wa mikono duniani kwa mwaka wa 2023 ni kuongeza kasi ya kuchukua hatua pamoja. OKOA MAISHA - Safisha Mikono Yako tukiangazia umuhimu wa "Pamoja, tunaweza kuharakisha hatua ili kuzuia maambukizo na ukinzani wa

antimicrobial katika huduma za afya, na pia kuunda utamaduni wa usalama na ubora ambao uboreshaji wa usafi wa mikono unapewa kipaumbele".

Usafi wa mikono unarejelea mazoezi ya kusafisha mikono kwa sabuni na maji ili kuondoa uchafu, vijidudu na vitu vingine vyenye madhara. Usafi wa kawaida na sahihi wa mikono ni muhimu katika kuzuia kuenea kwa maambukizo, haswa katika mfumo wa huduma ya afya ambapo wagonjwa wanaweza kuwa na kinga dhaifu.

Sote tunajua ukweli kwamba idadi kubwa ya magonjwa huingia mwilini mwako kupitia mikono na vyakula vyetu. Mikono yetu inakabiliwa na vijidudu milioni kila siku. Kila siku tunagusa aina tofauti za vitu ambavyo ni vichafu. Ikiwa hatunawi na kusafisha mikono yetu baada ya kugusa vitu hivyo, basi vijidudu vinaweza kuingia ndani ya mwili wetu kwa urahisi kupitia vyakula na vinywaji.

Watoto wanahusika zaidi na magonjwa na maambukizi yanayosababishwa na matumizi ya mikono michafu na isiyo na usafi. Huwa wanaweka mikono na vidole ndani ya midomo yao mara kwa mara jambo ambalo ni hatari sana. Ni lazima uwafahamishe watoto nyumbani kwako kuhusu athari ya tabia hii. Waambie watumie unawaji mikono kusafisha mikono yao kabla na baada ya chakula.

Pia hupaswi kugusa macho yako, pua, au mdomo bila kunawa mikono yako, unaweza kuambukizwa na baadhi ya magonjwa ya kawaida ya kupumua.

Maswali:

- (a) Eleza njia bora ya kunawa mikono. (*Alama 3*)
- (b) Eleza jinsi watu wanavyochafua mazingira (destroy the environment) katika jamii yako. (*Alama 4*)
- (c) Unafikiri ni kwa nini watu katika jamii yako wanachafua mazingira? (*Alama 4*)

- (d) Kwa kutumia maneno yasiyozidi 50, eleza matumizi ya vifaa vya kudumisha usafi katika jamii yako. (*Alama 8*)
- (e) Pendekeza njia za kuendeleza usafi wa mazingira katika kijiji chako. (*Alama 6*)

MWISHO

Heri ya Mwaka Mpya"

© 2024 END OF YEAR ASSESSMENT AITEL

CONTACT US ON: 0780298043 | 0740739087 | 0758489600 | 0789756728 | 0777139918

All payments are made from Equity Bank | Account Name: Ask Integrated Teachers Examination Bureau (AITEL)
LIMITED | Account Number: 1042203234600



Total
scores

--

AITEL END OF YEAR ASSESSMENTS

Uganda Certificate of Education

DO NOT WRITE YOUR SCHOOL/ CENTRE NAME OR NUMBER ANYWHERE IN THIS BOOKLET

Candidate's Name.....

Signature.....

Random No

--	--	--	--	--	--

Subject..... Paper Code...../.....

Personal Number

--	--	--

Do not
write
in the
margin

UCE

Do not
write
in the
margin

Item _____ **FOR SCORERS USE ONLY**

Basis code

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Score

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Scorer's initials:.....

Item _____

Basis code

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Score

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Scorer's initials:.....

Item _____

Basis code

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Score

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Scorer's initials:.....

Item _____

Basis code

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Score

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Scorer's initials:.....

Item _____

Basis code

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Score

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Scorer's initials:.....

© 2024 END OF YEAR ASSESSMENT AITEL

CONTACT US ON: 0780298043 | 0740739087 | 0758489600 | 0789756728 | 0777139918

All payments are made from Equity Bank | Account Name: Ask Integrated Teachers Examination Bureau (AITEL)

LIMITED | Account Number: 1042203234600